

EDITORIAAL

Er is tegenwoordig veel aandacht voor comparatief onderzoek en voor studies van veranderingen doorheen de tijd. Dit is mogelijk geworden dank zij het stilaan ter beschikking zijn van datasets met vergelijkbare gegevens die betrekking hebben op meerdere landen of regio's of op meerdere tijdsmomenten. Wat dit laatste aangaat kan verwezen worden naar cross-sectionele datasets en naar paneldata. Sommige van deze gegevens situeren zich op wereldniveau zoals bijvoorbeeld de 'World Value Study' en de 'International Social Survey Program' (ISSP). Andere hebben overwegend betrekking op Europa, zoals de 'European Value Study'. Momenteel wordt door een stuurgroep in opdracht van de 'European Science Foundation' gewerkt aan de blauwdruk van een Europees sociaal survey dat regelmatig in alle Europese landen zou plaats hebben. Dit onderzoek staat nog in de fase van planning en ontwerp. Wat de longitudinale gegevens aangaat, wordt in Vlaanderen sinds 1996 door de administratie Planning en Statistiek jaarlijks een survey onderzoek opgezet met als naam "Culturele Verschuivingen in Vlaanderen". Momenteel is het derde survey afgerond. Andere onderzoeken die over langere periodes lopen zijn o.m. het huishoudpanel en het verkiezingsonderzoek. De NEGO-gezinsenquête zijn een ander voorbeeld. Het ziet er naar uit dat in de toekomst ook in Vlaanderen, zoals in Nederland, voldoende sociaal-culturele gegevens zullen aanwezig zijn om trends doorheen de tijd te bestuderen. De drie artikels in dit nummer zijn empirisch van aard, twee ervan zijn comparatief.

Het artikel van Manfred te Grotenhuis, Peer Scheepers en Rob Eisinga kan als voorbeeld dienen van het soort van vragen die met behulp van longitudinale gegevens kunnen beantwoord worden. Er wordt gebruik gemaakt van de regelmatige surveys over 'Culturele Veranderingen in Nederland' in de periode 1970-1995 om te onderzoeken welke gevolgen de ontkerkelijking heeft op een aantal gebieden.

In het tweede artikel onderzoekt Jaak Billiet vanuit het perspectief van sociaal kapitaal in hoever de levensbeschouwelijke betrokkenheid en actieve deelname aan verenigingen een effect heeft op een aantal culturele indicatoren van maatschappelijke integratie.

De studie van Peter Van Aelst en Stefaan Walgrave onderzoekt de verandering in de toestand van de verzuiling in een Vlaamse gemeente over een periode van twaalf jaar. Dit gebeurt met behulp van sociale netwerkanalyse die in 1997 op dezelfde wijze als in 1985 werd uitgevoerd.

Naast deze drie artikels bevat dit nummer een overzichtsartikel van de recente literatuur over de Witte Beweging. Bart Maddens onderzoekt daarin kritisch vijf boeken die daarover verschenen zijn in 1997.

Jaak Billiet
Hoofdredacteur